Hónapló

Február

2023

Jókedven lesz három nap,
kidalolom magamat.
Aztán megyek aludni,
szépet és jót álmodni,
csili-csala, csupp!

Február:
Széllel száll,
Jégcsapokkal
Furulyál.
Uzonyi Pál: Tizenketten

Lipták Gábor Városi Könyvtár Balatonfüred

Juhász Gyula

Mese

Egy világvégi házban
Világszép lány lakott,
Világ végére néztek
Ott mind az ablakok.
Nem járt előtte senki,
Nem látott senkit ő,
Az Óperencián túl
Megállt a vén idő.
A világszép lány nézte
A csillagos eget,
Tavasz táján szívében
Valami reszketett.
Hajába rózsát tűzött,
Valakit várt nagyon,
De csak a csillag nézett
Be a kis ablakon.
S a csillag oly
közömbös,
Hideg és halovány.
S hiába várt örökké
A világszép leány...

Barak László

Bátorító

Megijedt az árnyékától
hajdanán a Jankó,
túl is adott rajta nyomban
pénzért a fajankó…
De mivel a bátorságot
nem lehet megvenni,
kinevette gyávaságát
úgyszólván mindenki.
Ezentúl, ha árnyék nélkül
megláttok egy embert,
bizton ő az, akit sorsa
gyávasággal megvert.
Ezért, kinek nincs árnyéka,
valahogy kerítsen,
bátorságot eleinte
csak abból merítsen.
Mikor aztán nem ijed meg
saját árnyékától,
mondhatja, hogy nem faragták
akármilyen fából…

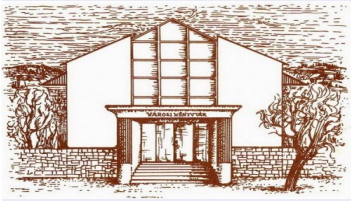

Kiadja: Lipták Gábor Városi Könyvtár Gyerekrészlege
8230 Balatonfüred, Kossuth Lajos u. 35.
Szerkesztő: Sz. Faragó Szilvia
gyerekkönyvtáros
Email: szi8230@gmail.com

Mentovics Éva

Meseország

Meseország közepében,
a varázshegy közelében
tündérek és törpék laknak,
csillog-villog minden ablak,

hol a házak meseszépek,
mindig szól a varázsének,
dalolnak a tündérlányok...
Álmomban én odajárok.

Mentovics Éva hivatalos oldala

Versek februárra

Szép Ernő

Meglátod

A csillagok fölé
repül már az ember,
s lemegy olyan mélyre,
amily mély a tenger.

És lenn a tengerben
már fotografálhat,
ismerős lesz minden
rejtett növény, állat.

Mindennap az ember
új csodára ébred,
nem lesz semmi titka
majd a mindenségnek.

Távolba láthatunk,
távolba hallhatunk,
hosszú lesz az élet,
tán meg se halhatunk.

A lehetetlent is
szabad lesz remélni;
meglátod, hogy milyen
érdekes lesz élni.

Fecske Csaba

Hold és álom

Fuss el minden ablakig,
ablakig,
éjjel a hold ott lakik,
ott lakik,
minden ablak hűvösében,
aranyvörös ködmönében
hajnalig,
hajnalig.

Hát az álom hol lakik,
hol lakik,
alkonyattól hajnalig,
hajnalig?
Minden kisgyerek szemében:
feketében, zöldben, kékben
ott lakik,
ott lakik.

Bella István

A zöld pizsamabéka

A zöld pizsamabéka,
aki nálunk lakik,
akármi fura, néha
mindent bepaplanit,
ilyenkor zöld a párna,
és zöld a lepedő,
zöld lesz a kék, a sárga,
és zöld a levegő.

A zöld pizsamabéka
ha alszik, csupa sás
a sötét is, kikél a
zöldpuha szuszogás,
bicikliküllők árnya
forog a falakon,
mintha a nap hintálna
a tükrös habokon.

A zöld pizsamabéka
magát elfeledi,
s a hold, a langaléta,
kis létrát hoz neki,
s ő úgy megy föl az
égig
törékeny fényeken,
ahogy az ember végig
a vékony éveken.

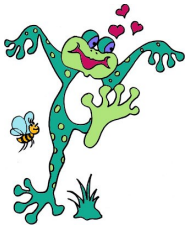

A zöld pizsamabéka
jósolni is szokott,
szép időt, margaréta
mezőt, és jó napot,
annak, aki komor fölnőtt,
varázsol éghabot,
borotválkozni fölhőt,
s buborékkalapot.

A zöld pizsamabéka
jósolna még sokat,
de hajnalra elég a
lajtorja holdfoka,
álma egyre fehérebb,
nagyot bukfencezik,
kuruttyol még, fölébred,
és lánnyá változik.

Varga Katalin

Kisbence titkai

Van nekem egy csuda-titkom. Csuda jó!
Megsúgom! De el ne mondd! Az nem való!
Ha nagy leszek, nem járok én autón;
se vonaton, se buszon, se gőzhajón.
Lesz egy kertem,
kertemben egy szerkezet,
ha utazom, abba titkon felmegyek.
Megnyomom a titkos gombot,
s hoppla hó!
Mint a nyíl, úgy kiröppen az űrhajó.
Lehagyja a repülőt, a verebet,
a holdnál is magasabbra elvezet.
Befogom az árva Göncölszekeret,
állt magában eddig éppen eleget
kocsikázni vigye hát az óvodát,
minden éjjel a széles Tejúton át.
A Fiastyúk csibéit betakarom:
ne fázzanak szegénykék. S ha akarom,
anyjukat az Esthajnalhoz elviszem -
hadd legyen egy jószága a kertjében.
S ha a csibék búsulnának, őket is,
van ott hely egy egész állatkertnek is.
Visszafelé a holdra is felszököm,
s azt a fényes, kis csücskét ott letöröm.
Itthon anyám zsebébe majd beteszem,
hadd legyen egy pici holdja idelenn.

Aranyosi Ervin: Előbújt a maci...

Előbújt a maci, de vajon mit látott?
Búsan ásítozó, bánatos világot!
És a hosszú téltől el is ment a kedve.
Amikor előjött, ezt látta a medve?
Az árnyékát látta, s visszament aludni.
Hosszú lesz még a tél, innen lehet tudni.
Ő még alszik egyet, s amikor felébred,
szebb arcát mutatja talán a természet,
mert a maci okos, mert a maci ravasz,
akkor jön csak elő, ha itt lesz a tavasz!

Weöres Sándor: A medve töprengése

Jön a tavasz, megy a tél,
barna medve üldögél:
– Kibújás, vagy bebújás?
Ez a gondom óriás!

Ha kibújok, vacogok
ha bebújok, hortyogok;
ha kibújok, jót eszem,
ha bebújok, éhezem.

Cammog a mackó, emeli a lábát,
Ágak között bokor alatt keresi a málnát,
Mézet is enne, mászik a fára,
De az öreg odvas fának letörik az ága,
Fenekére huppan, sajog keze, lába,
Szomorkodik szegény mackó
nem lesz vacsorája.

Medve dal

Kinn voltam
a rengeteg erdőn,
Medvét láttam
kúszni a lejtőn,
Tíz körömmel
másztam a fára,
Megszökött
a medve vacsorája.

Lompos medve
brummogva ballag:
“Mászni könnyű
ilyen fiatalnak,
Mennyi szégyen
ér most vén-koromba,
Kulloghatok
éhesen odumba.”

A legokosabb csúcsragadozó

Hatalmad szemfogaival és éles tépőfogaival megragadja és széttépi a prédát

A farkasoknak zsákmányszerzésnél nagy segítségükre van a kitűnő szaglásuk, hallásuk és látásuk. Például a jávorszarvas szagát akár 2,5 km-ről is megérzik. Nem is kell az állatot látniuk, a csapás szagából meg tudják állapítani, hogy érdemes-e a nyomába eredni.

Az alfa-hím indít

Vadászat közben a falka tagjai egymástól nagyjából azonos távolságot tartanak, és nagyon figyelnek egymásra. A támadást mindig az alfa-hím indítja el, de a többiek is mind részt vesznek benne. A közös és jól szervezett vadászásnak köszönhetően képesek még maguknál jóval nagyobb testű növényevőket, mint például a jávorszarvast vagy a bölényt is leteríteni.

A falka tagjai vadászat közben egymást segítik

Miért irtják mégis?

A sok kiváló tulajdonsága és értelmi képességei tették a farkast csúcsragadozóvá. De az emberrel szemben még így is alulmaradt. A farkas az ember túlzott vadászása miatt szorult vissza vagy tűnt el a legtöbb élőhelyéről. De hát miért is üldözték és irtották – és sok helyen üldözik és irtják még ma is – őt olyan kegyetlenül? A húsáért, a bundájáért? Nem, egyedül azért, mert féltik tőle a birkanyájat és a marhacsordát.

Holott a farkasfalkáknak nagyon fontos szerepük van az erdők életében. Nélkülük a növényevő állatok túlságosan elszaporodnak, és tönkreteszik az erdőt. Ezért próbálkoznak több helyen is ma már a farkasok visszatelepítésével az erdőkbe.

A híres **farkasüvöltés** a **tagok összetartozását** is erősíti a falkában.

Második hónap az évben

Február már a tavasz előszelét hozza, bár vigyázni kell, mert hiába süt a nap fényesen, az ereje még nem mindig tartós, reggel és este pedig könnyen megfázhat aki könnyelmű.

Mátyás napja

Február 24-én van Mátyás napja. A jeles nap névadójáról, Mátyás apostol életéről nem árul el sokat a Biblia, annyi azonban biztos, hogy tudós ember hírében állt. Nevéhez egy fontos időjárási regula kapcsolódik: „Ha Mátyás jeget talál, akkor töri, ha nem talál, akkor csinál”. Tehát ha február 24-én hideg, jeges idő van, akkor hamarosan jön a tavasz, ha azonban enyhébb az időjárás, akkor még visszatér az igazi hideg tél. A néphagyomány egyébként azt is számon tartja, hogy Mátyás ezen a napon osztja ki a madaraknak a sípokat, hogy újra énekeljenek. Egyes vidékeken a halászok is külön figyelmet szenteltek a Mátyás-napnak, mert az ezen a napon fogott hal az egész évi szerencsés halászat jele lehet.

A madarak a néphit szerint Mátyástól kapják a sípot

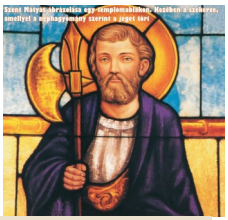

Szent Mátyás ábrázolása egy templomablakon. Kezében a szekerce, amellyel a néphagyomány szerint a jeget töri

Készíts toboznövényt!

Bár a február a legrövidebb hónap, azért az unalmas téli estéken néha igen hosszúnak is tűnhet. Ha ilyenkor valami igazán különlegessel szeretnéd elfoglalni magad, próbálkozz meg a toboznövénnyel! Az elkészítése végtelenül egyszerű. Szerezz néhány fenyőtobozt! Ha megvan, keress otthon valamilyen növényi magot, amit elültethetsz. Megteszi a paprika- vagy paradicsommag is, de ha akad a spájzban fűmag, esetleg kerti zsázsa magja, akkor egész kis fűszerkerted lesz a tobozon. Sőt, ha a tobozban lévő fenyőmag is megfakad, még fenyőbonsai is lehet a dologból. Szórd a magokat a kissé megnedvesített toboz nyílásaiba – óvatosan egy kevés vattával is kitömheted, hogy hosszabb ideig maradjon nedves –, majd állítsd a tobozokat egy edény aljára úgy, hogy az alsó részük vízben álljon. A toboz fel fogja szívni a vizet, és bezáródik. Tedd az edényt valami világos, meleg helyre a szobádban, és néha pótold a vizet benne. Aztán már csak várd a csodát, mert előbb-utóbb a kis magok növekedésnek indulnak.

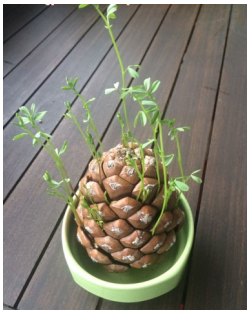

Filmeken a jövő II.

MZ/X és a Mézga család

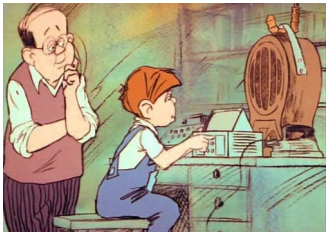

Ez a legendás magyar rajzfilmsorozat több mint ötven évvel ezelőtt készült. Az első 13 része szól a jövőről, illetve MZ/X révén a távoli jövőben, a 2900-as években játszódik. A történet szerint arról van szó, hogy a jelenben élő és szuperokos Mézga Aladárnak, a Mézga család kisebbik gyermekének sikerül kapcsolatba lépnie a család jövőbeni leszármazottjával, MZ/X-szel, aki ráadásul fényposta (!!!) segítségével tárgyakat, főleg gépeket is tud a múltba küldeni a 20. századi rokonoknak.

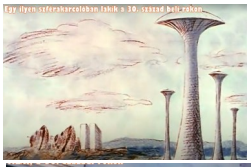

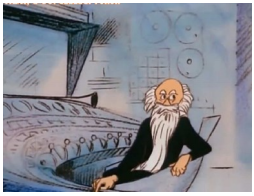

Ezek az eszközök kezdetben nagyon hasznosnak tűnnek, azonban mindig kiderül róluk, hogy nem a jelenben élő emberek számára vannak kitalálva, így minden részben bukásra ítéltek az először fantasztikusnak tűnő újítások. Mivel a nagyon távoli jövőről van szó, a sorozat alkotói nem fogták vissza a fantáziájukat. MZ/X például nem felhőkarcolóban, hanem egy sokkal magasabb épületben, úgynevezett szférakarcolóban lakik, újmagyarul beszél, és 125 évesen is még az iskolapadot koptatja, pedig már túl van a kötelező 80 általános és 40 középiskolai osztályon. Érettségi vizsgára készülve atomkori történelmet tanul, és kedvenc tápláléka a hipulkiv, azaz a hiperultrakivonat, amit az egyik részben csodabogyó formájában küld is a rokonoknak a múltba. Persze abból is csak a baj lesz. És hasonlóan ráfázik a család az időjárást befolyásoló géppel, a láthatatlanná tevő készülékkel, az időkibővítő szerkezettel és minden mással is, amit Öcsi, azaz MZ/X a jövőből küld Mézgáéknak.

A látogatók, avagy az Adam ’84 akció

Ez a csehszlovák sorozat is több mint negyven éve készült, de még mindig remek szórakozást kínál. A történet szerint 2484-ben az emberek békében és szeretetben élnek, amikor a Központi Világagy megjósolja, hogy a Földbe egy üstökös fog becsapódni. Csak az mentheti meg a világot, ha visszaküldenek az időben egy kutatócsoportot, hogy megszerezze a még csak 13 éves, de később híres tudóssá váló Adam Bernau jegyzetfüzetét.

A füzetben a bolygók eltérítésének és így a Föld megmentésének képlete található. Miután sikerül a csoportnak az időutazás, vicces kalandokba keverednek, hiszen nem nagyon értik a nekik régmúlt életet. Meglepődve tapasztalják például, hogy a későbbi Nobel-díjas professzor Adam milyen ördögrossz gyerek volt. A sorozat legendás eleme a nasper, a látogatók étele: egy tabletta, ami tányérra téve csodás átalakuláson megy keresztül, és mindenféle finom étellé változik. A végeredmény azonban mindig egy gusztustalan zselé. Nem semmi a mindenféle fura ketyerével felszerelt időutazó gép sem, de leginkább a sok vicces jelenet miatt érdemes még ma is megnézni ezt a sorozatot.

Akhilleusz, a rettenthetetlen harcos 2.

Akhilleusz legjobb barátja, Patroklosz nem bírta tovább nézni a görög sereg sorozatos vereségét, és addig zaklatta Akhilleuszt, míg az megengedte neki, hogy felvegye a páncélját. A súlyos gerellyel persze Patroklosz nem igazán boldogult. A legnagyobb trójai hős, Hektór megölte őt, a pajzsot pedig elvette. Akhilleusz üvöltött dühében, mint egy oroszlán. Ez vért kíván!

A hős

Anyja új pajzsot kovácsoltatott Héphaisztosszal, a kovácsistennel, és Akhilleusz az első adandó alkalommal végzett Patroklosz gyilkosával. Holttestét harci szekeréhez kötötte, és háromszor kerülte meg vele Tróját. De érezte, hogy túllőtt a célon, ezért éjjel, amikor Hektór apja a sátrába osont, hogy kikérje fia tetemét, meghatódott, és kiadta neki. Így hát nemcsak az ellenségét győzte le Akhilleusz, hanem a saját haragját is.

A hős halála

Most elmesélem, hogy halt meg Akhilleusz. Amikor Trójába akart rontani, maga Apollón isten szólította fel Páriszt, hogy célozza meg Akhilleusz sarkát. Apollón úgy intézte, hogy Párisz nyila célt érjen. Akhilleusz úgy zuhant a földre, mesélik, mintha maga a nap esett volna le az égboltról. Rengett a föld és a trójai várfal is megrepedt. Rövid élete volt, de halálában örök lett: egy félisten, egy hérosz, akit tiszteltek és költők énekeltek meg, akit csak isteni segítséggel győzhettek le, s aki saját erejéből győzte le a saját rossz természetét.

Hogyha görög hős lennék,
Akhilleusznak mennék!
Ékes, tarka pajzsom volna
kiáltanám: „Reszkess, Trója!
Rettegj, Hektór, egy perc alatt
nyers fasírttá aprítalak!”

Kislexikon

Alexandriai könyvtár – az ókori (a görög) világ leghatalmasabb könyvtára, mely az egyiptomi Alexandriában állt

Apollón – a fény, a jóslás, az íjászat és a művészetek istene, jelképe a lant, a babér, a hattyú

Hellász – Görögország görög neve

Héphaisztosz – a kovácsolás, a tűz sánta istene, jelképe az üllő, a láng és a kalapács

Hérosz – félisten, olyan személy, akinek valamelyik őse isten volt, vagy megistenült

Kentaur – deréktól felfelé ember, lefelé ló alakú természeti lények

Sztüx – az alvilág folyója, melyen át a holtak a túlvilágra hajóztak

Tekercs – az ókori könyveket tekercsekre írták, melyeket szétgöngyölve volt szokás olvasni

Thétisz – Néreusz tengeristen szépséges lánya, Akhilleusz anyja

Trója – város Kis-Ázsiában (ma Törökországban), melyet a görögök hosszú harcok után hódítottak meg

Zeusz – a görög vallás főistene, jelképe a villám, a sas és a tölgyfa

Balla Margit

A kalóz és a kapitány 4.

Azon a hajnalon a galagonyabokor egészen elgémberedve ébredt, ami nem is csoda, hiszen dér lepte be az összes ágát. Próbált volna nyújtózkodni, de nem tudott, teljesen át volt fagyva. Várnia kellett, amíg a nap kidugja első sápadt sugarát a látóhatár fölé, és szép lassan leolvasztja ágairól a ráfagyott harmatot, átmelegíti a kérgét.

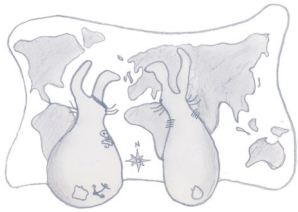

De hát a bokrok nem is fáznak! Ugye, ezt akartad mondani? Lehet, hogy nem, de ki tudja? Beéred most ennyivel? Akkor mondom tovább.

Nyulaink nem siettek az ébredéssel. Fóris Benő nyulalmazott parancsnok kapitány úr ugyan a korai kelés, a rend és a fegyelem feltétlen híve volt, ám az ilyen hideg reggeleken egyszerűen nem látta értelmét kikászálódni a vackából, hiszen semmi, de semmi hasznosat nem tudott volna csinálni úgyse, míg a nap fel nem kell. Akkor meg minek, ugye? Csintalan Sanci kalózkapitány pedig egyszerűen szeretett aludni. Így aztán csak akkor dugták ki a bajszuk hegyét a vacokból, amikor a nap már magasan fenn járt az égen, a galagonya pedig vidáman integetett ágacskáival a közeli tölgyfákon ugrándozó rigók felé. Akkor a nyulak fölkeltek, megfésülték a bajuszukat, aztán jól bereggeliztek. Béni szépen elrendezte a fekhelyét, Sanyi viszont nem törődött az ilyesmivel. Hiába morgolódott emiatt folyton Fóris nyulalmazott nyúl úr, Sanyinak más dolga volt. Sőt, Sanyinak **FONTOS** dolga volt!

Sanyi ugyanis az éjjel megálmodta a jövendő vízi kalandozásaik útvonalát. Most már tudta, merre induljanak! Nagyon elégedett volt magával, már csak papírra kellett vetnie a tervet. Ó, Béni el fog ájulni, ha meglátja, micsoda terv ez! Micsoda merész, nagyratörő és fantasztikus útiterv! Bejárják az egész világot! Dicsőséges utazás lesz ez nemcsak az ő, de az egész nyúlnemzetség számára. Mert a világ összes nyula büszke lesz az elképesztő teljesítményre, amit véghezvisznek az Ő, Sanyi kapitány terve alapján!

Egy világközüli hajóút ugyanis nem piskóta, ha nem tudnád. Sok veszély leselkedik az utazóra, sok váratlan nehézséggel kell megbirkóznia, viharok, zátonyok, köd, baleset, ragadozók támadása és még ki tudja, mi minden, nagyon kimerítő, ám hősies dolog. De Sanyi aznap reggel bizakodón tekintett a jövőbe. Hamar le is ült egy hatalmas papíros elé, hogy megrajzolja a világtérképet, rajta az álombeli útvonallal.

− Mit rajzolsz? – kérdezte tőle Béni érdeklődve a reggeli tányérok mosogatása közben.

− Csak egy térképet – bökte oda Sanyi titkolva, milyen büszke magára –, egy tervet a hajóutunkhoz.

− Ó! – Béni meglepődött. – Azt gondoltam, előbb átbeszéljük. Sok mindent meg kell fontolnunk. Nagyon nem mindegy, merre indulunk, mert könnyen juthatunk viharos vidékre, zátonyra futhatunk, északon eltévedünk a ködben, délen kiszáradunk a tűző napon. Hidd el, voltam már veszélyben, és nem kívánom újra átélni a borzalmakat! Különösen nem szeretnélek téged kitenni efféle dolgoknak, hiszen egy parancsnok számára a legfontosabb az emberei élete!.

Folytatása következik

Táncoló bohóc

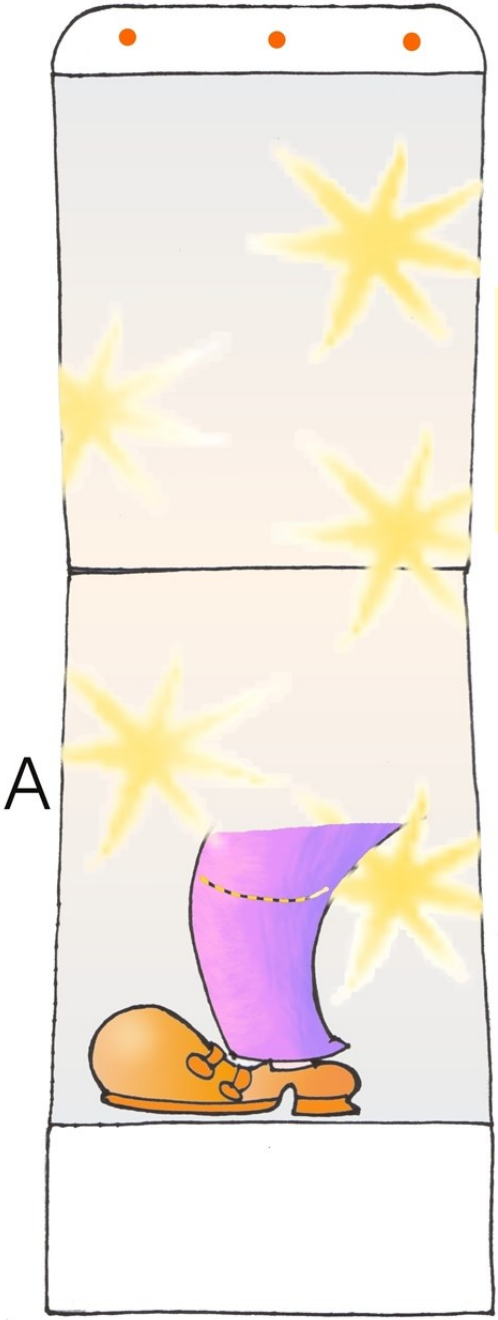

- Nyírd ki a formákat!
- Éles ollóval vágd be a

szaggatott vonalak mentén (A és B)!

Ragaszd össze a hátlapot!

- Az A bevágásba a bohóc felsőtestét, a B bevágásba a fejét illeszd!

A törzset és a fejet tetszőlegesen mozgathatod!

Jó munkát, jó szórakozást!

Olvastad már?

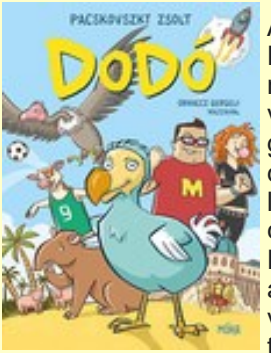

A dodók rég kihaltak. Vagy mégsem? Az Elmeházy-sziget jóságos kormányzójának, Elmeházy Mixinek sikerül egy eleven, hús-vér dodót teremtenie különleges 3D nyomtatójával. Dodó – mert mindenki csak így hívja a háromévesen világra jött madarat – nem találja helyét a csupa hóbortos állat és ember között. Ráadásul minden még rosszabbra fordul a szigeten, amikor Mixi helyét törpe növésű bátyja, Mini veszi át. Mini rajong a tehénfociért, a többi állatról azonban azt gondolja, a tányérban a helyük – pörkölt formájában. Mi lesz így Dodóval és a társaival? Törődjenek bele szomorú sorsukba? Vagy hallgassanak Barníliára, a tudálékos tapírra, és csináljanak forradalmat?

„ […] nincs remény. Vagy van?
– Van. […] Hisz még ver a szíved! .”

„ …] mi is a barátság, Barnília?
– Reflektorfény az éjben – mondta a tapír. „

„ […] nem méreg szüli a szeretetet.”

„ […] nem méreg szüli a szeretetet.”

Egy kis humor februárra

- Pistike, szerinted mit mondanak leggyakrabban az iskolában? - kérdezi a tanító néni.
- Nem tudom.
- Nagyszerű válasz!

A férj az ablak előtt állva:
- Végre szépen süt a nap, jót tenne nekünk egy kis magaslati levegő.
- Nagyszerű ötlet, úgyis régen ígérted már, hogy rendet teszel a padláson - feleli a felesége.

A szállodában panaszkodik egy vendég:
- A szobámban egész nap kergetőzik két egér!
- Mégis mit várt? Bikaviadalt?!

A januári rejtvények megfejtései

Uzonyi Pál: Tizenketten című versének októberi versszaka:

Januárban szirmot bont a jégvirág.

1. torkodon jön ki
2. időmérő javítója
3. korai, piros gyümölcs
4. látószerv
5. korog a gyomra
6. sík, egyenletes

H	A	N	G
Ó	R	Á	S
E	P	E	R
S	Z	E	M
É	H	E	S
S	I	M	A

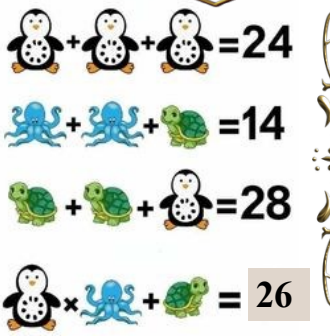

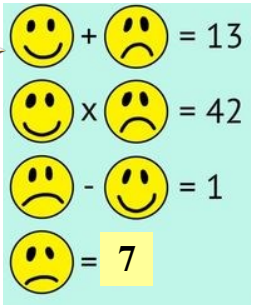

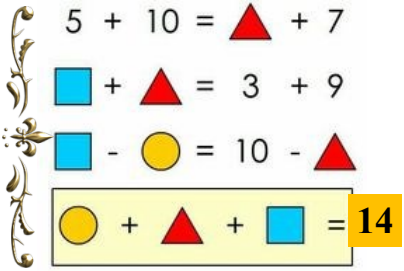

Rejtvények februárra

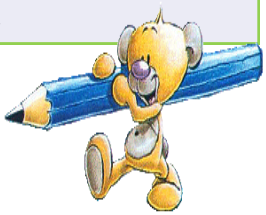

A rejtvények megfejtéseit leadhatod a gyerekkönyvtárban és ha szerencséd van, kisorsoljuk a nevedet és ajándékcsomagot nyersz.

Nosza, állj neki!

Jó szórakozást!

Keress 10 különbséget!

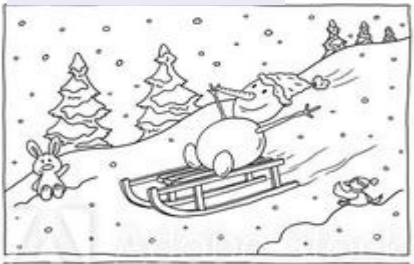

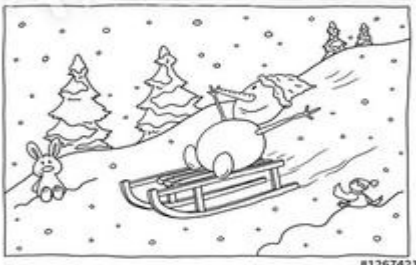

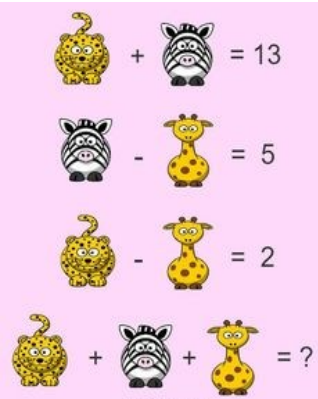

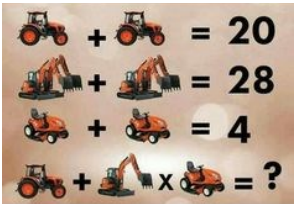

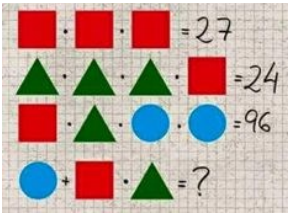

Ha a betűhálóból kihúzod a februári névnapokat, majd a megmaradt betűket összeolvasod **Mentovics Éva: Hónapsoroló** *című versének hiányzó része alakul ki. Írd a pontozott vonalra!*

M	É	G	D	O	N	Á	T
A	B	E	R	T	O	L	D
F	É	L	L	Í	V	I	A
A	R	A	N	K	A	V	I
K	A	R	O	L	I	N	A
D	O	R	O	T	T	Y	A
R	Á	H	E	L	L	Á	G
V	A	L	E	N	T	I	N

Februárban havas

,……..

A meghatározások alapján töltsd ki a rejtvényt, s ha ügyes voltál, a színes oszlopban olvashatod a megfejtést.

1. esőn áll
2. kincset rejt
3. száj
4. mindennek a lelke
5. harapós hal

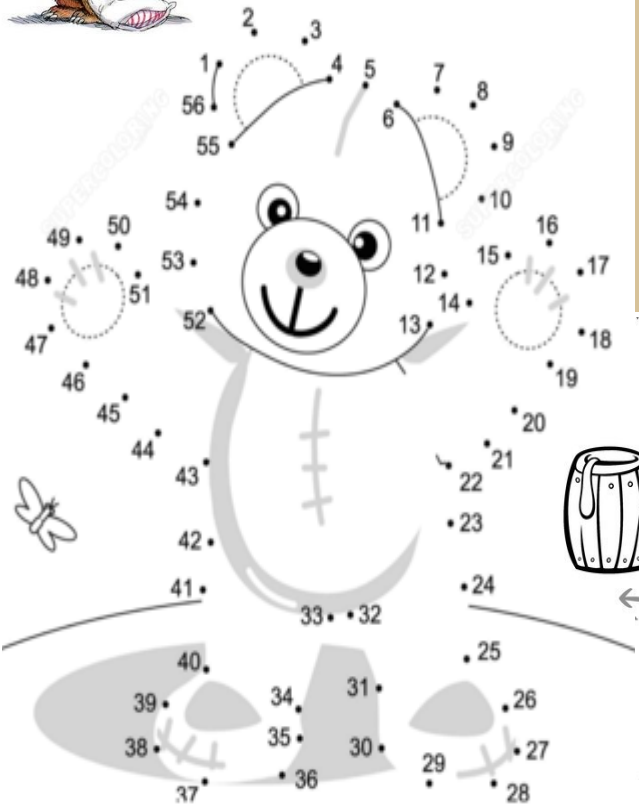
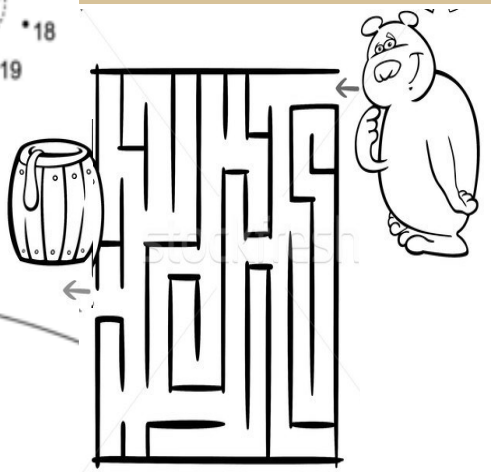
A bundám szőrös, kócos és
A talpaim nagyok,
A házam sűrű rengeteg,
A …… én vagyok.
Ha brummogok, itt megremeg
Az erdőrengeteg,
A málnabokrot megszedem,
A mézet kedvelem